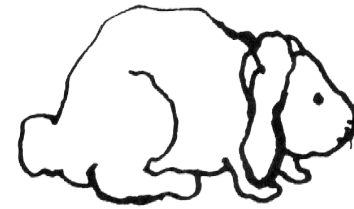

Under våren 2002 genomförde djurrättsgruppen Olydiga Djur två civila olydnadsaktioner. I den ena fritogs tjugo kaniner från en kaninfarm som födde upp dem för köttets skull, i den andra fritogs tolv hönor från en forskningsstation som tillhör Sveriges Lantbruksuniversitet. Kaninerna och hönorna lever idag goda liv i nya, kärleksfulla hem.

I detta häfte har gruppens medlemmar nedtecknat sina tankar om aktionen, om hur djuren hade det tidigare och hur de har det nu. Här finns samlat aktionsberättelser, dikter, omgivningens reaktioner och bilder på de fritagna djuren.

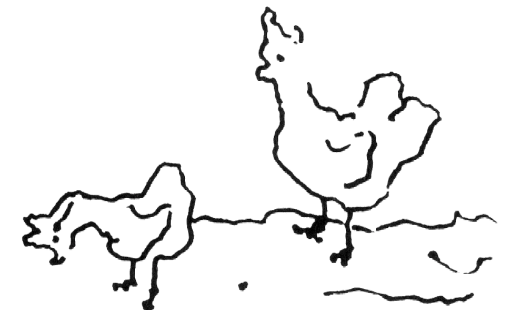

Kaniner och hönor

Olydiga Djur

© Olydiga Djur 2002

*Liv är viktigare än saker.
Det är viktigare än uppbrutna dörrar och skadestånd.
Viktigare än omeletter, förlegade traditioner,
onödiga burar och dåliga lagar.
Höror är inte saker.
Höror är djur.
Djur är liv.*

Jasmine Waara

Olydiga Djur, januari 2002. Överst Simon, på andra raden Mirdza och Michael, längst ner Johan, Daniel och Ylva.

Inledning

En ganska stor ansamling djurrättsintresserade människor träffades en kall decemberhelg i RSM:s lokaler på Lundagatan för att gå den kurs i civil olydnad som *Farväl Köttindustri* anordnat tillsammans med *Stockholms Djurrättsaktivister*.

Efter diverse föreläsningar och övningar var det dags att fatta ett beslut, vill jag vara med i en civil olydnadsgrupp och i sådana fall, vilken form av aktioner vill jag syssla med?

De flesta på kursen svarade ja på första frågan och några av oss tyckte att fritagningar nog var den trevligaste aktionsformen. Så vi pratade ihop oss och bestämde datum för vårt första möte.

Namnet *Olydiga Djur* röstades fram bland flera förslag under en helgträff som vi hade i januari, detta namn passar sig alldeles ypperligt vilket kan förklaras på flera olika sätt. Man kan dels se det som att vi,

aktivisterna, själva är olydiga djur, i och med att människan faktiskt är ett djur och eftersom vi (ur ett perspektiv) utför en handling mot lagens ordning. Man kan också se det som att de fritagna individerna är olydiga djur som rymmer ifrån burarna! (Även om de nu får lite hjälp på traven så är det vår fulla övertygelse att de är helt med på noterna...)

Olydiga Djur utförde under våren 2002 två aktioner, en kaninfritagning och en hönsfritagning. Under kaninaktionen deltog sex medlemmar och vid hönsaktionen fyra medlemmar.

Det här häftet innehåller berättelser, reaktioner och bilder med anknytning till de två aktioner som vi utfört. Vi vill att du som läsare ska få inblick i vårt arbete och låta dig inspireras, eller åtminstone reagera och fundera på vad du tycker om civil olydnad, djurindustrin och samhället i stort.

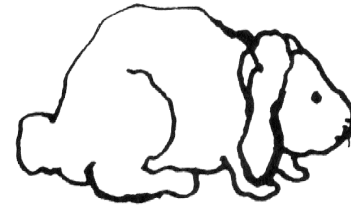
Trots att häftet är mer än femtio sidor tjockt har vi inte fått med allt. Om du vill se alla våra pressmeddelanden, insändare och personliga presentationer av oss så finns det att läsa på vår hemsida, www.olydigadjur.now.nu.

Vi vill tacka de personer som hjälpt oss och stöttat oss i vårt

arbete: Vår webmaster Andrea Gadd, våra stödaktivister Elin Hillstad, Janne Johansson och Elin Lövestam, samt sist men absolut inte minst, alla de människor som har tagit hand om de fritagna djuren och ser till att de mår bra.

Trevlig läsning!

Olydiga Djur

Kaniner

Befrielsen

Den första rekningen utfördes några veckor innan aktionen. Innan dess hade vi haft flera möten där vi fixat hem till kaninerna, förberett hemsidan, skrivit brev till kaninfarmaren, införskaffat material m.m. Den här kvällen hade vi samlats fyra stycken och efter blomkåls-gryta, tofuglass och tankar om att mat kanske trots allt är det bästa med att vara aktiv i djurrättsrörelsen, gav vi oss av. Klockan var runt två på natten och i vår metallgula hyrbil med lätt ångest över färgen (det var jag som hade beställt den och var verkligen just metallgul en lämplig färg, när man ville undvika att bli sedd i natten?) satt jag i framsätet och läste kartan med hjälp av en pannlampa.

Vår första adress låg ett tiotal kilometer utanför Uppsala, men försöken att lokalisera några kaniner där var fruktlösa och vi fortsatte vidare. Inte heller på

nästa ställe, där vi klafsade runt i nästintill ändlösa leråkrar och kikade genom ett oändligt antal fönster in till diverse ladugårdar och maskinstallar, hittade vi några spår av kaniner. När vi på det fjärde stället till slut fann det vi sökte - i trädgården fanns ett mindre hus fyllt av kaninburar och kaniner, kändes det nästan överkligt. Vi skyndade oss tillbaka till bilen, stängde dörrarna mycket tyst och åkte därifrån. En till rekning genomfördes en annan snövit aprilnatt av mig och Daniel och även där hittade vi kaniner men bara omkring tio stycken, så det stället fick bli reservmål.

Den helg då aktionen skulle äga rum, åkte vi hemifrån på lördagsmorgonen i två hyrbilar. Transportburar, bultsax, kofot, pannlampor m.m. knökades hemma hos mig in i den bil jag skulle åka med, och leende återkallade jag i minnet

episoden när jag köpt grejerna på Claes Olsson.

Killen i kassan ser lite konfunderat på mig, den stora bultsaxen och kofoten. Han småskrattar och säger att "Du ska väl inte göra inbrott någonstans?" Jag ler och svarar "Jovisst du kanske får läsa om mig i tidningen imorgon." Killen ser för ett ögonblick seriös ut "Du kanske ska det." säger han, men sen skrattar han igen och ger mig en jättestor kasse så att folk på tunnelbanan inte ska stirra underligt på mig.

Innan jag stänger ytterdörren säger min mamma som ser ganska orolig ut att "jag inte skulle göra något dumt" underförstått, inte bli skjuten av en kaninfarmare, och att jag måste ringa på morgonen eller åtminstone skicka ett SMS. Jag ler och lovar detta.

När båda bilarna och alla folk var på plats hos den av oss, som fått ställa upp med sin bostad som samlingsplats, planerade vi alla detaljer för aktionen, diskuterade förhörspolicy, vad vi skulle säga till pressen och annat viktigt som vi inte hade bestämt tidigare. Vi genomförde också en extra panikrekning, för att undersöka en alternativ väg att bära kaninerna på och försökte sen sova några timmar. Jag måste ha lyckats med detta då jag

drömde att vi fritog någon typ av djur - hönor/marsvin? (inte kaniner i varjefall) - som stog fastspända med halsring i en miniatyrladugård, där vi var tvungna att åla fram på golvet.

Om de andra kunde sova vet jag inte riktigt, men vi gick i all fall upp några timmar senare och packade in alla grejerna i bilarna och gav oss av. Runt halv två tror jag klockan var och nu började hela grejen kännas synnerligen överklig "Gör jag verkligen detta? Nej det är inte sant" tänkte jag samtidigt som de vita strecken i mitten av vägen gav mig en känsla av att befinna mig i en surrealistisk film av David Lynch. Ju närmare aktionsmålet vi kom, desto mer kompletterades min nervositet med någon sorts maniskt mantra om att "allt kommer att gå bra Ylva, du vet att det kommer att göra det, Ylva allt kommer att gå bra".

Vi parkerade bilarna där vi bestämt under vår andra rekning och klev ur. (Varför stängs aldrig bildörrar så tyst som man vill?) Våra tjugo transportburar bar vi med oss och placerade bakom den slyhäck, som angränsade till kaninhuset. Nu fanns där också uteburar och när vi lyste med våra pannlampor såg vi, att det inte fanns ett halmstrå därinne utan bara ensamma kaniner

och flera centimeters lager med avföring. En och en tog vi ut dem ur sina burar och stoppade ner dem våra, hela tiden medvetna om att vi förde väldigt mycket oväsen

och att det vore helt sjukt om de som bodde i huset inte vaknade. Dels sprattlade kaninerna när de lyftes

ner i burarna men även mina och andras steg i den spröda snön kändes, som om de skrek ut över hela granskapet att "just här, just nu är det sex djurrättsaktivister som håller på att frita kaniner! ring polisen!" Men alla sov, ingen hörde och ingen kom utspringande. Inte ens när vi försökte flytta en stor hög bråte från ingången till det hus där resten av kaninerna fanns, vaknade någon. De enda som rörde sig var vi och kaninerna.

Det var en otrolig känsla, att bära de tunga burarna tillbaka genom häcken och se hur de andra forsatte med dem till

bilarna. Bara att en kanin fanns i bilen, betydde att vi delvis hade lyckats. Om någon kom kunde vi bara skrika "kör!" och så skulle vi åtminstone ha fått med oss en kanin. Det tog säkert en timme, en timme i snabbspolad slow motion, innan vi fyllt våra burar med tjugo kaniner, trasslat dem genom slyet och lastat in dem i bilarna.

Äntligen kunde vi köra iväg. Nu började mitt yttre lugn övergå i paranoia men med en viss touch av eufori. Jag var helt säker på att någon sett oss och att denna någon ringt polisen, som snart skulle komma körande med blinkande blåljus i natten, samtidigt som jag bara ville le och tänkte att "vi klarade det, vi klarade det" utan att egentligen fatta att det var sant.

Ylva Jansson

Brevet till kaninfarmaren

den 17 mars 2002

Hej!

Som du kanske märkt saknas det ett antal kaniner från din farm. Det beror på att vi, d.v.s. Simon, Ylva, Johan, Mirdza, Daniel och Michael, i natt öppnade burarna och tog med oss dem till nya, kärleksfulla hem. Där är det tänkt att dessa kaniner ska få leva i stora burar - flera eller en beroende på hur de vill ha det - kunna springa utomhus och få leva ett rikt liv tills den dagen de dör naturligt.

Vi vill markera att den här aktionen är inte riktad mot dig som privatperson, utan mot den form av industri som kaninfarmning innebär. Vi tycker inte att detta sätt att hålla kaniner på är försvarbart på något sätt. En kanin i naturligt tillstånd gräver och lever i gångar i jorden, rör sig fritt och lever i grupp. I djurskyddslagen står det att djur ska behandlas "på ett sådant sätt att det främjar deras hälsa och ger dom

möjlighet att bete sig naturligt" (djurskyddslagen §1998:54, §4) och en kanin på en djurfarm som denna har definitivt ingen möjlighet att bete sig naturligt. Vissa kaniner sitter ensamma, andra i trånga burar. De kan inte gräva, skapa bon eller gömma sig om de blir skrämde. Kaninerna på djurfarmar har inte ens sett solens strålar. Inte nog med att de berövas ett naturligt liv, de dödas också i förtid efter bara 16 veckor i livet, vilket är en grov kränkning eftersom en kanins naturliga livslängd är flera år.

Du är trots allt en aktiv del av denna form av djurförtryck och bär därför ett stort personligt ansvar. Vi anser inte att det är etiskt försvarbart att betrakta djur som varor som det ska tjänas pengar på. Djurindustrin är blodig och barbarisk, och har ingen plats i ett civiliserat samhälle.

Vi vill också tillägga att detta är en civil olydnadsaktion,

vilket för oss innebär ickevåld och öppenhet.

Inom några veckor kommer kaninerna förhoppningsvis vara friska och glada, springa ute på grönt gräs och uppleva solens strålar för första gången. Och exakt detta är målet med vår aktion.

Hälsningar
Simon, Ylva, Johan,
Mirdza, Daniel och
Michael

Kontakt:

Tfn Ylva 0736-241625

Hemsida: [http://](http://hem.passagen.se/olydigadjur)

hem.passagen.se/olydigadjur

En av kaninerna vilar ut efter aktionen.

Reaktionerna

Kaninaktionen väckte en del uppmärksamhet i Uppsala-trakten. UNT ringde och gjorde en intervju med Ylva, tyvärr så var dock journalisten Tove Scherman synnerligen partisk och tog inte med någonting av vad Ylva hade sagt, utan lät istället kaninfarmarens påståenden stå oemotsagda. ”Det finns risk för att kaninerna inte kommer att överleva. Gnagare är känsliga för foderomställningar och miljöombyten”, sade hon bland annat – hade vi fått kommentera detta så hade vi kunnat säga att vi redan förberett oss på foderomställningarna genom att ha köpt in sådant foder som används på kaninfarmer, att använda under en övergångsperiod. Och miljöombytena klarade kaninerna bra. Vi påpekade detta i ett andra pressmeddelande, men det hjälpte inte – UNT hade bestämt sig för att göra en ensidig vinkling av aktionen,

journalisten ifråga erkände till och med att de kände sig ”pressade” av kaninfarmaren (så mycket för mediernas oberoende). Dessutom blandade de i artikeln ihop oss med andra djurrättsaktivister, som var misstänkta för ofredande för att ha stört en chinchillafarmare under natten. Detta visar på svårigheten att arbeta med olika sorters metoder på samma tid och plats – media och allmänheten drar lätt alla aktivister över en kam.

Simon deltog i en radiodebatt med en minkfarmare i Radio Uppland, och ABC var och filmade några av kaninerna i deras nya hem. Tyvärr så gjorde aldrig ABC något inslag, enligt dem själva eftersom de saknade filmmaterial från själva aktionen.

Förutom detta så lyckades även undertecknad få in en insändare om aktionen i såväl DN, Svenska Dagbladet som Metros göteborgsupplaga.

För att inte vara så beroende av massmedias vinkling så anordnade vi själva ett offentligt möte i Uppsala, fyra dagar efter aktionen. Timmarna innan mötet delade vi ut fyrahundra flygblad i centrala Uppsala, där vi tipsade om mötet och om vår hemsida. Det dök upp tio-tjugo personer på mötet, varav åtminstone ett halvdussin var helt ”oinvigda”. Vi berättade om aktionen och visade bilder på de fritagna kaninerna. Det blev en bra och konstruktiv diskussion. En del ville ha mer information om vår verksamhet.

Flygbladsutdelningen i Uppsala resulterade i att en del gick in på vår hemsida och mailade oss. En person ville att vi skulle frita hennes grannes kaniner som hon tyckte var misskötta. Ett annat mail kom från en f.d. kaninuppfödare (sällskapskaniner), som berättade varför hon lagt av. ”Även om jag ser kaninerna som mina vänner, och ser till att de har stora burar och har det bra på alla vis och är lyckliga så känns det fel på något vis. Jag har därför bestämt mig att sälja kaninerna till de bästa hem jag kan hitta och därmed upphöra med avel. Har även haft fåglar

och råttor som jag sålt till goda hem. Vill aldrig mer ha ett djur i bur!”

På något sätt fick även en medlem i kaninproducenternas förening (som föder upp kaniner till slakt) nys om vår hemsida. Hon skrev en artikel om aktionen till deras egen medlemstidning.

Samtidigt som hon förstås inte tyckte om vår aktion, så blev hon upprörd över de bilder på kaninerna som vi publicerat: ”Vad jag vill ta upp här är hur dessa kaniner mådde. På bilden ser ni en kanin med en mycket allvarlig infektion, som tydligen var en av dem som togs från denna uppfödare. Detta får inte förekomma!” Detta tyder på att det bland kaninfarmare tydligen finns olika åsikter om hur viktigt det är att sköta om kaninerna.

Gästboken på vår hemsida blev överfull med glada tillrop från andra djurvänner. Det var skönt och behövt att få det stödet. Med tanke på att vi delade ut så många flygblad till allmänheten med hemsidesadressen på, är det faktiskt underligt att det inte var fler negativa kommentarer.

Johan Jaatinen

Ur gästboken

”hejsan =)
ville bara säga att jag tycker det
ni gjorde var väldigt bra *stor
applåd*”

Jenny

”Finemang! Alla tummar upp.
Kaninerna Linus och Lukas vill
att ni hälsar deras befriade
kaninpolare så mycket. De vet
hur det känns...! =)”

Benny

”Hej,
underbart!
Stora kramar fran mig 'down
under'”

Karro

”Bra jobbat! jag blev jätte glad
när jag hörde om er aktion, kul
att det händer saker. Kram”

Nina

”Mera sånt!!! Tjhoohooo!!!!
Yes!!!

Stå på er!!!”

Guy Bungerfeldt

”Keep up the good work!
20 liv räddad (eller var det 21...)
Kul att saker äntligen händer.
(om ngn. skulle vara
intresserad vilken filur jag är så
är jag Daniel Hedqvist bror).
Bästa lycka till er.”

Jens

”Vi är jätteglada och impone-
rade över er aktion! Superbra!”
Anna, Elin och Ior

”Kanon aktion!”
Martin Lindgren

”Det var ju hur bra som helst
att ni befriade och räddade 21
liv från en säker död!! Toppen-
bra!”

Kaninälskaren

”sol till er!!!”
Ida

”Jättebra jobb ni gör!”
Vegan

”Kikar in och ger en stående
ovation för ert stordåd! *yey*”
Lisa

”Bra jobbat! :)
Ni har väl sett till att skicka ut
bilden på kaninen med
ögoninflammationen till
media!? Ingen kan väl, efter att
ha sett den, tycka att ni gjorde
fel!”

Liv

””It’s a risky job, but somebody’s
gotta do it!” Suveränt hand-
lande! Ni har mitt fullaste stöd
för ert visande av mänskligt
mod och välvilja. Håller med Liv
om att ni borde skicka ut bilden
till media.”

Erik

”fint jobbat. anmäl den
förebannade skitstöveln.”
Martin

”Superbra aktion. All lycka till
kaninerna. Ni är de bästa av
vänner. Fin sida också. Puss!!!”
Jenny Husvall

”Bra jobbat!
Frihet åt både djur o männi-
skor!”
Anarcho

”Jävligt bra gjort!!! hoppas
kaninerna mår bra..
Ni är mina idoler...”
Keso

”Diggar verkligen er
verksamhet..
fortsätt så!!
för djuren!”
Iggy

”vissel o applåder, himla bra
aktion!”
Sofia

”Va skönt att kaninen med
infekterat öga ska få hjälp.
Jävla känslolösa farmare!!!
Jag vill gärna vara med och
hjälpa till.”
Cherin

Kaninen i frihet

Kaniner är mycket sociala djur och i frihet lever de i kolonier. Dessa är uppbyggda av komplicerade underjordiska gångsystem med flera olika utgångar och olika hålor för olika syften. Boet och ungarna finns därnere och kaninen är ett mycket renligt djur som lämnar sin spillning i en särskild håla. Kaniner är gräsätare, som främst kalasar på olika grässlager och örter, men delar av året knaprar de också i sig bark och kvistar. Kaninen är byggd för att röra sig mycket. Den skuttar omkring på ängen och i skogen och den gräver nya eller bättrar på gången i sin koloni. Honan föder flera kullar om året och i varje kull finns ungefär fem till sex ungar.

Vuxna vildkaniner har inbördes en stark rangordning och ett invecklat socialt liv. De pratar mest med varandra genom sitt kroppsspråk. Med en lätt stöt med nosen söker kaninen kontakt med sina

kaninkompisar och med en hård brysk stöt visar den, att den vill vara ifred. När kaninen vill visa tacksamhet och tillgivenhet slickar den sin kaninkompis på huvudet. Om den lägger sig ned, riktigt vältrar sig och kanske till och med slickar sina tasslar liggandes på rygg, visar kaninen att den mår mycket bra. När den tar igen sig kan den ligga på sidan, med utsträckta ben och blunda. En kanin som rest sig på bakbenen spanar, kanske för att få syn på eventuella fiender.

Om kaninen upptäcker något och blir skrämmd eller vill hota, trummar den ihärdigt med bakbenen. Kaniner använder sig även av en del ljudsignaler. Ungar som är hungriga eller rädda kan pipa svagt. Hanar som är i parningsstämning kan brumma och en ilsken kanin kan ge ifrån sig väsenden och/eller korta, knorrande ljud. Om en kanin utsätts för en livshotande situation, till

exempel om den angrips av en katt eller en räv, kan den ge ifrån sig ett högt, gällt ångestskri.

Den kaninras som lever vilt i Sverige över 35-50 cm lång och väger 1-2,5 kg. Den är gråbrun med röd nacke och vit undersida. Den korta svansen är vit med svart översida.

Denna vildkanin fördes in till Sverige i början av 1900 talet och finns nu främst i södra och sydöstra Sverige. Kaniner trivs bäst i låglänt terräng med sandig jord som är bra att gräva i. Ofta ligger kolonierna på små kullar omgivna av buskage och träd.

Ylva Jansson

Kaninen Emma i sitt nya hem.

Fakta om kaninfarmer

På latin betyder kanin grävande hare. Att gräva är just en av de mest självklara sakerna för en kanin. Ändå föds det varje år upp omkring 200 000 kaniner i Sverige som slaktas utan att en enda gång fått möjlighet att gräva.

Livet på farmen

Kaninfarmer kan i princip se ut hur som helst. En del farmas utomhus, andra inomhus. En del farmar dem i längor med gallerburar, precis som pälsdjursfarmer, medan andra har dem i burar inomhus. En av de största farmarna i Sverige har dem i ett gammalt ombyggt svinstall, en stor fönsterlös lokal.

Några direkt klara riktlinjer eller regler när det gäller kanin för produktion finns egentligen inte.

Många kaniner lever i trånga burar, oftast helt utan något att sysselsätta sig med, utan

bohåla och utan möjlighet att gräva och få motion. Hanar sitter ensamma i burarna för att de inte ska bråka, medan honor ofta hålls tillsammans.

När honan fött ungar så får de stanna hos mamman tills de är cirka fem veckor gamla, då tas de från mamman och sätts i andra burar till dess att de slaktas vid cirka 16 veckors ålder. En produktiv hona på en kaninfarm ska föda fram fyra kullar med ungar per år. De kaniner som ska slaktas blandas, både hanar och honor i stora mängder. De hålls i bås där de inte har tillgång till varken hö eller halm, detta eftersom de ändå ska slaktas. De blandas i stora djurgrupper med både hanar och honor.

Sjukdomar och skador

De vanligaste sjukdomarna på kaninfarmerna är coccidios, hjärnhinneinflammation och

lungproblem. Men förutom de sjukdomarna förekommer det mycket mer direkta skador, till exempel skador på benen där brutna ben har självläkt. Bland unga hanar är det även vanligt med bitskador där djuren biter varandra blodiga. Det är ovanligt att klorna klipps på avelskaninerna som kan leva på farmen i flera år, ett resultat av det är att klorna då växer in i tassen eller fastnar i underlaget om det är galler.

Slakten

I Sverige finns det sex slakterier som är godkända för att slakta kaniner med en sammanlagd kapacitet av cirka 25.000 djur per år. Ändå slaktas det uppskattningsvis 200 000 kaniner varje år i Sverige. Därför slaktar få slakterier över 10 000 kaniner eftersom de då måste följa regler.

Kaniner som föds upp för kött kan slaktas oftast när de är mellan tre och fyra månader gamla. Vanligast är att man slaktar kaninerna genom att slå dem i huvudet varefter man

skär dem i halsen och låter blodet rinna ur dem. Slaktaren klipper av öron och tassar och flår dem sedan.

Ett annat sätt att slakta kaninen på är att först placera kaninen på en kopparplatta med minuspol. Därefter trycks nosen mot en pluspol. Ström går genom kaninen som då om kontakten varit korrekt, gör att kaninen blir medvetslös. Därefter skärs halspulsådern av för avlivning.

En del uppfödare gasar ihjäl kaninerna genom att placera dem i en nätbur som sänks ner i en behållare med gas. Innan kaninerna är helt kvävda tas burens upp och halspulsådern skärs av.

Vid koscherslakt skärs halspulsådern av utan att kaninen bedövas på något sätt.

Andra sätt som kaniner slaktas på är med hjälp av slaktpistoler och halshuggning.

Informationen kommer från Förbundet Djurens Rätt

Färgfoto av kaniner i trädgård

De snälla och trevliga dödar inte - de bara äter.

Jag släpper ner Cleo i grönt gräs framför en färgglad tulpanrabatt. Hon sitter stilla ett ögonblick och ställer sig sedan på bakbenen och spanar. Nosen vibrerar och örönen vrids mot trädgårdsljuden. Plötsligt sätter hon av in mellan de röda cyklarna, vilket innebär att jag får springa efter och krypa emellan dem på alla fyra. När jag äntligen trasslat ut mig själv springer hon in igen och slår sig ner mitt ibland dem. Där gnager hon i sig ett antal maskrosblad - precis så många hon hinner - innan hon måste springa galet över ängen och ta jätteskutt, vända i luften och vifta med bakbenen mot den blå himlen.

Ove sätter sig under busken. Det är en syrenbuske med skrovlig bark och nyttslagna spetsiga miniatyrlöv. Han nosar

på den och skuttar runt den flera varv. Min kompis snurrar skrattande efter. Ove bestämmer sig till slut, för att busken nog är en utmärkt sådan och markerar sitt revir genom att gnugga hakan mot den. Sandfärgad gräver han i den svarta jorden och gnager av rötter, som spärrar vägen ner mot hans blivande håla.

Cleo är nu mitt på ängen bland små öar av vita vitsippor och enstaka lysande gula gullvivor. En plötsligt uppdykande Citroën, får henne att darrande trycka sig platt mot marken. Hon vet inte att detta citrongula monster är ofarligt, om hon bara håller sig på någon meters avstånd. Ett ögonblick senare har det gula försvunnit vidare in i villajungelns alla vindlingar. Cleo sätter sig på baktassarna, så att man ser den vita magen och putsar sina öron med framtassarna på ett utstuderat prydligt sätt. Träd-

gården luktar som sommarlov när man var liten - sol, jord, äppelträd, gräsmatta.

Mina barnvaktsbarn kommer över för att hälsa på Ove och Cleo. De tycker mycket om djur. Framförallt små söta och lenpalsade sådana med mörka ögon och stora öron.

”Visst är de vackra?” säger jag och de älskar mina kaniner. De skulle aldrig kunna skada dem. Cleo nosar på deras skor. Hon är inte rädd trots att små snälla trevliga människor med lent hår och röda jackor äter betydligt fler djur än Citroënbilar gör. Men de skulle aldrig kunna döda min kanin. Inte någon annans ko heller. Trots det kommer de snart att äta hamburgare till middag med sina likaledes snälla trevliga föräldrar, som heller aldrig skulle döda min kanin eller någon annans ko. De är snälla och trevliga som de flesta. De dödar inte - de bara äter.

Jag önskar jag kunde säga att jag inte använder mig av samma princip i mina argument för att inte bry mig om saker. Men tyvärr gör jag det. Kanske

finns det någon, som aldrig gör det, men den personen har jag aldrig träffat. Det sker i olika grad och gäller olika saker, men principen är densamma. Det handlar om att distansera, förtränga och skjuta över ansvaret på någon annan. För man kan inte bry sig om alla. Eller?

Grannbarnen går tillbaka till sin tomt. Cleo vältrar sig i gräset och

sträcker sedan ut sig på kaninvis. Ove skuttar fram till henne och puffar på henne med nosen. Sen sitter han och slickar henne i ansiktet ett tag, innan han övergår till att äta en liten ljusgrön maskros. Jag saknar min kamera. Detta skulle bli ett idylliskt färgfoto. Sandfärgade kaniner, grönt gräs, blå himmel, vita moln, gul lekstuga och äppelträd i bakgrunden. Detta skulle bli ett idylliskt färgfoto med doft av nygrillade hamburgare.

Ylva Jansson

Fotnot: Jag hade två av de fritagna kaninerna boende hos mig i några veckor och vi brukade vara ute och springa i trädgården tillsammans.

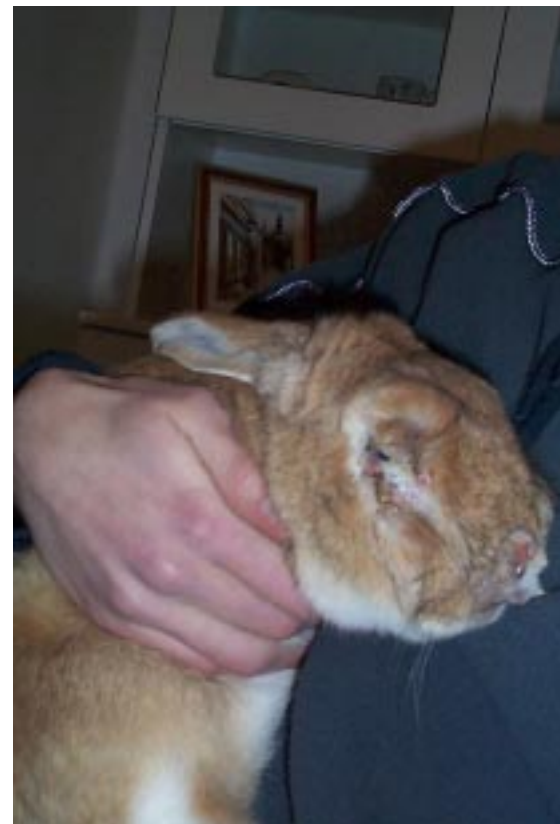
Kaninerna Rasmus och Stina

Tvåhundratusen. Hur ser man en samling på tvåhundratusen som individer? Har jag ens hälsat på så många i hela mitt liv? Att se de tvåhundratusen kaniner som varje år i Sverige sitter inspärrade i väntan på att bli en köttbit eller en pälsdetalj är svårt, nästa omöjligt. Jag har lärt mig att de är individer eftersom jag har haft turen att läsa känna två av dessa kaniner. De satt tidigare inspärrade under hemska missförhållanden, utan en chans att bete sig naturligt, och bara väntade på döden. Men någonting bra hände med dessa två och nitton av deras kamrater. De blev fritagna och förda till nya kärleksfulla hem där de kommer att få leva sina liv i fred. De kommer att kunna gräva, umgås med andra kanin-

er och framför allt: de kommer aldrig att dödas för att bli någons köttbit utan de kommer att få leva hela sina naturliga liv.

Detta är berättelsen om de två kaninerna Rasmus och Stina. Första gången jag hälsade på Rasmus möttes jag av en hemsk syn. På hans ena sida så var han helt sårig på huvudet och hans högra öga var helt varigt och igentäppt. Han hade troligtvis varit i slagsmål, men vad som verkligen hänt kommer vi aldrig få veta. Från början var han mycket skygg och ville helst bara vara för sig själv. Det gällde förresten båda kaninerna. Stina var inte heller hon van vid människor. Men eftersom Rasmus var skadad var han tvungen att söka veterinärvård och eventuellt opereras ögat. Vid

“Att se denna förvandling från sjuka och ledsna kaniner till friska, starka och glada kaniner har verkligen varit underbart.”

Rasmus, som han såg ut kort efter fritagningen.

första besöket hos veterinären så fick han en spruta och recept till medicin samt ögondroppar som han skulle ta varje dag. Nu fick Rasmus nära kontakt med människor varje dag när han fick sin medicin. Han blev mer och mer van vid människor och han blev också piggare och gladare. Vid andra veterinärbesöket stod det helt klart att han inte behövde opereras utan

att det räckte med att ta medicin.

Stina verkade må bra förutom att hon var kraftigt överviktig på grund av att hon inte kunnat motionera ordentligt på kaninfarmen. Hon hade stora problem att röra sig men hon kunde gå fram, dock inte skutta som de normalt gör. Men nu fick Stina mer att göra än att äta, bajsa och sova så hon började sakta men säkert återfå sin rörlighet.

Rasmus verkade verkligen inte tycka om sin medicin men jag tror att han efter ett tag förstod att den

hjälpte honom. Och hjälpte det gjorde den verkligen för hans öga såg bättre ut för varje dag som gick. Nu var det inte längre igentäppt och han kunde åter se med båda ögonen. Mot slutet av Rasmus behandling var han jättesocial och jätteglad. Vid denna tidpunkt hade även Stina lärt sig att skutta efter en tids lufsande.

Att se denna förvandling från

sjuka och ledsna kaniner till friska, starka och glada kaniner har verkligen varit underbart. Att se deras olika personligheter och deras utveckling har hjälpt mig att förstå att det verkligen är tvåhundra tusen individer som förds upp för att bli kött eller päls. Att veta att det är så många individer kvar på farmerna gör ont. Men att veta att det finns människor som kämpar för att förändra detta värmer i mitt hjärta. Att ha sett Rasmus och Stina bli friska har varmt mitt hjärta.

Att veta att kanske just Du blir påverkad av denna text värmer mitt hjärta. Vi kan alla göra något för några av dessa individer, och i framtiden behöver förhoppningsvis inga kaniner genomlida farmlivet. Förhoppningsvis behöver inga djur leva eller dö bara för att vi ska få mat eller kläder. De är alla individer och förtjänar att slippa att plågas eller dödas, precis som Rasmus och Stina förtjänar de att leva.

Michael Lagerberg

En liten kaninunge som föddes några veckor efter aktionen.

En tillfrisknad Rasmus i sitt nya hem, maj 2002.

Kanin Ove i sin nya hage.

Johan, Daniel och Mirdza bygger kaninhagar.

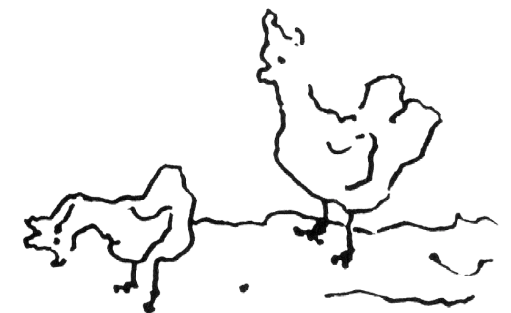
Johan, Simon och kaninen Pelle i ett tillfälligt hem.

En kanin med skadligt långa klor (som sedan klipptes).

Hönor

Befrielsen

Hönsfritagningen genomfördes effektivare än kaninfritagningen, den här gången behövde vi bara två planeringsmöten. På fredagen satte vi sedan igång med en bil som vi hyrt för hela helgen, vi tänkte att vi skulle reka natten mellan fredag och lördag och göra aktionen natten mellan lördag och söndag. Rekningen vid Funbo-Lövsta forskningsanläggning gick bra, ingen upptäckte oss (trodde vi) och hönshusen låg relativt avlägset från alla former av bostadshus.

Rekningen vid reservalternativen gick värre, vi hittade dem inte, och när vi var på väg att hitta ett av dem så upptäckte vi att en bil följde efter oss. Den följde efter oss ända in på gården (antagligen någon granne som sett oss och trodde att vi var tjuvar, eftersom vi snokat omkring på flera gårdar...), och vi blev jätteskraja. Vi gick med raska steg

till vår bil och körde därifrån snabbt som attan.

På lördagkvällen förberedde vi aktionen, gick igenom olika tänkbara scenarion och kom överens om en förhörspolicy (att inte säga något om andra människor än oss själva, och att erkänna handling men inte brott). Vid halvtvåtiden på natten åkte vi iväg, iklädda skyddsdräkter och medhavande kofot, hammare och avbitartång, samt flyttkartonger att ha hörorna i under färden. Vi började bli nervösa.

Vi kom fram till forskningsanläggningen och allt förlöpte smidigt, vi hade hittat ett smart ställe att ställa bilen på och en smart väg att gå till hönshusen där ingen skulle upptäcka oss. Allt flöt på som det skulle tills vi började bryta upp dörren. Det tog en evighet och när vi slog med hammaren mot kofoten så lät det jättehögt över hela området. Vi var vid det laget

*De fyra hönsräddarna strax innan aktionen, i skyddsdräkter.
Från vänster Daniel, Mirdza, Johan och Jasmine.*

ganska oroliga för att vi skulle dra till oss uppmärksamhet, slagen med hammaren mot kofoten kändes som jordbävningar. (Tips: slå inte med en järnhammare utan med en hammare med gummihuvud, så borde det låta mindre. Eller ha någon lite pappbit mellan kofot och hammare.)

Efter vad som kändes som en evighet och som var kanske tjugo minuter, lyckades vi dock få upp dörren till en personalingång. Vilken lättnad! Det verkade inte som om något larm gick, trots att det vid något kontor hade stått att det var larmat. Vi gick in i hönshuset, det var ett förfärligt kacklande.

3200 hönor fanns det där, fick jag sedan veta. Burarna såg vid första anblicken inte särskilt annorlunda ut än de gamla vanliga burarna, men när man gick närmare så såg man sittpinnarna. Sandbaden var dock minimala. Det satt åtta hönor i varje bur. Ytan per höna vet jag är ungefär som i de gamla burarna, bara en tredjedel större, en dryg A4-sida per höna alltså...

Daniel band fast brevet, som vi lagt i en plastficka och knutit fast ett snöre i, utanför en bur. Jasmine fotograferade. Jag och Mirdza plockade ner hönorna i lådorna. Det tog några minuter. Sedan gick vi därifrån samma

väg som vi kommit. Vi var fortfarande inte upptäckta. Nu började nervositeten avta. Daniel vågade till och med gå tillbaka till hönshuset och hämta kofoten och hammaren, som vi råkat glömma.

Vi körde ifrån stället, körde fel och fick vända (pinsamt), och körde sedan till hörnornas nya hem. Skillnaden mellan ett kacklande storskaligt hönshus och en liten gård på landet är verkligen enorm. I hönshuset ammoniakstank, kacklande, trängsel, ångest, tända lampor mitt i natten. På landet stillhet, vår, frihet. Man känner

kontrasten extra tydligt just vid såna här aktioner.

Från bilen ringde vi triumferande till några medhjälpare som fixade iväg pressmeddelande och lade upp information på hemsidan. Vi ringde också till TT, som inte svarade, och när vi fick tag på dem till slut lät de måttligt intresserade. Tillbaka där vi utgick ifrån mailade vi iväg en kopia av brevet som vi lämnat i hönseriet, via e-post till forskningschefen Ragnar Tauson. Sedan gick vi och lade oss.

När vi vaknat vid tolvtiden åkte jag, Daniel och Jasmine

Daniel bryter sig in.

Johan och Mirdza öppnar en bur.

tillbaka mot Stockholm. På vägen ut från Uppsala blev vi dock uppringda av polisen, som ville förhöra oss. Vi tänkte att det var lika bra att få det gjort, och körde till polisstationen.

Av poliserna fick vi veta att människorna i Lövsta hört/sett oss både under rekningen och aktionen, och varit oroliga. Men uppenbarligen hade de inte försökt stoppa oss. Tydligt hade de dessutom sett någon skum bil där vid en tidpunkt då vi absolut inte var där, vilket verkade konstigt. Kanske någon annan djurrättsgrupp... Polisanmälningen hade gjorts av några som varit i hönsuset på morgonen för att utfodra

hönorna eller något liknande, och upptäckt brevet.

Förhöret gick bra, poliserna var trevliga och skämtsamma och det kändes rätt så odramatiskt. Vi hade ju ingenting att dölja (förutom var höns hemmet låg förstås). Däremot så krävde de att få beslagta kofoten. När vi inte ville överlämna dem sade de att de i så fall kunde göra en husrannsakan i vår bil och ta den. Så vi gav den till dem självmant, den kostade ju ändå bara en hundralapp. Poliserna var dock schyssta och lät oss behålla avbitartången. :-) Innan vi lämnade polisstationen sade jag åt poliserna att de kunde

använda kofoten för att frita fler hönor...

Sedan åkte vi till Stockholm, och på vägen pratade vi med ABC, som skulle sända ett inslag om aktionen. Vi försökte övertala dem att intervjua oss och sända vårt filmmaterial, men det skulle bara vara ett jättekort inslag sade de. Däremot skulle de kanske göra ett längre inslag dagen därpå.

I Stockholm tittade vi på TV-inslaget, som var kort men sakligt, förutom att de bilder som visades tyvärr var från de frigående utomhussystem som det också forskas kring på Funbo-Lövsta, och inte från de burar som vi fritagit hönor ifrån. Vi påpekade detta för ABC efteråt, och de verkade förvånade, tydligen hade de sänt ut en frilansjournalist till Funbo-Lövsta som inte visste särskilt mycket om aktionen.

Därefter lämnade vi tillbaka

hyrbilen och åkte hem, där jag möttes av glada tillrop på telefonsvararen från folk som hade hört om aktionen. Vi skickade ut ett pressmeddelande till, jag kollade vad UNT hade skrivit om aktionen och mailade iväg aktionsbrevet som insändare. Dagen därpå sände ABC etträtt

så långt inslag där Daniel fick berätta om varför vi hade gjort aktionen, och där de dessutom visade bilder från hönsriet som vi hade filmat! Tre dagar senare deltog även Daniel i Robert Aschbergs program "Diskutabelt" på TV3, som visserligen var väldigt snuttifierat och osammanhängande, men där Daniel ändå hann berätta om aktionen vilket fick publiken att bryta ut i en spontan applåd.

Som helhet kändes som en mycket bra och proffsig aktion.

Johan Jaatinen

*"Skillnaden mellan ett kacklande storskaligt höns-
hus och en liten gård på
landet är verkligen enorm."*

Brevet till forskarna

den 14 april 2002

Hej!

Som ni nog har märkt så har vi i natt fritagit 12 hönor från er forskningsanläggning. När ni läser detta brev så har hönorna förts till goda hem där de får leva sina liv fullt ut, vilket innebär att de får möjlighet att vistas utomhus och sprätta.

Vi gjorde detta både för de 12 hörnas skull men även för att visa att det är oacceptabelt och meningslöst att hönorna lever onaturliga liv trots att djurskyddslagen från 1988 föreskriver förbud mot hönor i bur.

Än idag är hönorna uppenbarligen inte ute ur burarna trots att de mår dåligt av burtillvaron, med den onormala miljön med hårt gallergolv som på sikt kan ge defekter på klor och fötter.

De modifierade burarna är i stort sett lika oetiska som de konventionella. Trängseln och den minimala ytan är densamma. Bristen på utevistelse

skapar psykisk ohälsa. Det säger sig självt att hönorna inte får utlopp för sitt naturliga beteende i små burar. Vi anser att de modifierade burarna är ett hån mot hönorna och mot Sveriges fina djurskyddslag. Schweiz har sedan 1992 förbjudit burar, efter ingående forskning, med lyckat resultat. Vi borde verkligen inte vara sämre än dem!

Vi anser att vi genom denna aktion har följt djurskyddslagen snarare än begått ett brott.

Hälsningar

*Mirdza Actins
Johan Jaatinen
Daniel Hedqvist
Jasmine Waara*

Adress:

*Daniel Hedqvist
c/o Nygren
Barrstigen 40
167 31 Bromma*

*Ni kan nå oss på telefon: 073-
781 43 06*

*Hemsida: [http://
www.olydigadjur.now.nu](http://www.olydigadjur.now.nu)*

Förhör

Jaha, sa polisen och letade i sina papper. Han frågade vad jag hette, var jag bodde och hur jag gjort mina dreads. Det var väldigt intressant, tydligen. Mitt hår. Man är ju nyfiken, sa han och log. Han bara undrade. Jaha, sa jag och skruvade på mig i stolen. Mitt första polisförhör någonsin, och där sitter polisen och frågar om min frisyr! Jag ville hellre prata hönor. När han tyckte att jag pratade för mycket om skälen till varför vi gjorde aktionen mot SLU upplyste han mig om att han inte antecknade allt jag sade. Jaha, sa jag och pratade

vidare. Om hönor. Om burar. Då satt den för övrigt glada och hjärtliga polisen som gillade att skämta alldeles tyst och väntade på att jag skulle bli klar. För han ville uppenbarligen hellre prata om taktik, kofot och var hemmen där vi placerat hönorna låg. Varför just SLU, varför bryta mot lagen. Varför varför varför.

Vad som inte kan ha varit mer än 20 minuter kändes som flera år. När det hela vara över tog han i hand och sade att det varit trevligt.

Jaha, sa jag och log.

Jasmine Waara

Civil olydnad

Aldrig kunde jag väl tro att jag skulle utvecklas till detta. Jag är glad och stolt över att äntligen våga och kunna kämpa för det jag tror på. Att kunna sträcka sig bortom abstrakta ord till konkret handling. Jag är övertygad om att det jag gör är rätt, och jag är fast besluten att kämpa vidare, dock ej nödvändigtvis genom att bryta mot lagen. Lagbrott är inget jag aktivt förespråkar, såvida det inte finns ett vettigt skäl. Dåliga lagar ska ändras på. Men de kommer inte att ändras för att du sitter hemma framför Bingolotto eller passivt pratar tyst för dig själv hemma i köket att det där med kärnkraft/atomvapen/stridsvagnar/benmjöl i komaten/hål i strumporna, det är nog inte så bra när allt kommer omkring... Med mental insikt kommer man förvisso långt, men med faktisk handling ännu längre, förutsatt att det görs under rätt

förhållanden och av rätt orsak. Jag tror inte på passivitet. Det har sagts förr, och jag säger det igen: det farliga är inte människors aktivitet, utan de passiva människornas delaktighet. Genom att inte protestera mot rådande orättvisor ger man dem sitt passiva medgivande. Därför har jag valt att protestera. Därför har jag deltagit i den här aktionen. Jag förespråkar fredligt motstånd mot sådant jag anser vara förtryckande. Vad förespråkar du? Jag har valt att handla enligt mina åsikter, inte bara tycka dem. Har jag brutit mot lagen? Ja. Och det med gott samvete.

Civil olydnad ska inte användas lättvindigt, men det ska användas, om så behövs. Att protestera mot felaktigheter i samhällssystemet är inte ett privilegium, det är vår förbannade plikt som människor. Som medborgare. Den som inget gör och bara gnäller, har i

mina ögon förverkat sin rätt att gnälla. Därmed inte sagt att det är ok att bryta mot lagen hur som helst... Naturligtvis inte.

Men faktum kvarstår.

Utan civil olydnad skulle det exempelvis inte finnas religionsfrihet i Sverige. Eller yttrandefrihet. Det är inga självklara rättigheter som alltid funnits där. Det är sådant

människor fått kämpa för. Jag kämpar fortfarande.

Vad hindrar dig? Vad gör att du bibehåller din passivitet? Jag tror på att fredligt arbeta för det man tycker är rätt, mot det man tycker fel.

Vad tror du på?

Jasmine Waara

svt.se

Hönor frisläppta efter intrång och stöld på Lövsta forskningscentrum

Uppsala måndag 15 april 2002 kl 19.00:

Djurrättsgruppen Olydiga Djur tog sig i helgen in på Lövsta forskningscentrum, som tillhör Sveriges Lantbruksuniversitet, och förde bort 12 höns ur sina burar. Gruppen är nu misstänkt för olaga intrång och stöld.

Hönsen är en del i ett forskningsprojekt, där man undersöker hur höns klarar sig i burar där det finns sittpinnar. Aktivisterna är helt emot att höns sitter i bur, eftersom de inte kan leva ett naturligt liv där. Hönorna finns nu, enligt djurrättsgruppen, på små gårdar, där de kan gå fritt. Aktivisterna själva riskerar fängelse, även om böter är det troligaste straffet.

unt.se

Djurrättsgrupp stal hönor vid forskningsstation

02/04/14 20:04

En djurrättsgrupp som kallar sig Olydiga djur stal under natten mot söndagen tolv hönor från Funbo-Lövsta forskningsstation utanför Uppsala. Gruppen säger sig vara missnöjd med de burar som hönorna levde i.

Vid aktionen lämnades ett brev som förklarade vilka personer som låg bakom bortrövandet. Händelsen polisanmäldes och flera personer ur djurrättsgruppen förhördes under söndagen misstänkta för stöld.

Ur gästboken

”Grattis och stort tack för att ni fortsätter att kämpa för djuren. Jag hoppas att hönorna mår bra nu och att ni inte är allt för trötta :)”

Michael

”fortsätt kämpa för djuren, ni är underbara!

hittills bara lyckade aktioner vad jag hört, ni räddar världen.. Stora Kramar!

Ska tillägga att ni är inspirerande för oss lathundar! Fler co-aktioner blir det nog!”

Sarah

”Ni verkar ha mycket på gång. Juste aktion, några liv kom ifrån helvetet. Man blir helt inspirerad av såna som ni! ”

Nina

”Fortsätt kämpa, det finns alldeles för få av er. Ni behövs verkligen i vår hemska värld. ”

Tessan

”Hej! Vill bara gratulera er för ännu en lyckad aktion. Jag måste säga att jag blir glad när jag läser om personer som verkligen gör något och inte bara säger att saker och ting är fel. Vilket jag själv tyvärr är väldigt dålig på.

Jag håller på att skriva en rapport om civil olydnad av djurrätts aktivister, på Komvux. jag undrar om det är ok att skriva en liten rad om era aktioner?”

Martin

”bara 14? kasst... gör om”

KFC mannen

”smart aktion era cpn. dom dör ju fortare då ni springer omkring o leker räddare.. mongos”

(anonym)

”Nej de dör inte fortare när man tar dom från en säker död och

placerar ut dom i kärleksfulla hem där de får leva i fred tills de dör en naturlig död!

Du kan ju gärna titta på bilderna hur de har det nu och sen tänka om. Det märks verkligen att du inte har läst något om aktionerna innan du skrev detta inlägg.”

Michael Lagerberg

”jävla fuckheads”

(anonym)

”Ni är fantastiska. En stor eloge får ni av mig.”

Ulrika Sandén

”hej ! tycker ni är helt otroliga ! jättemodiga och jag stödjer er till 100 % Kampen fortsätter ! =o)”

victoria

”Bra gjort!!! Fortsätt kämpa! Tillsammans är vi starka! *peace*”

Vildöga

”wow...alla borde vara som er!”

joanna

”Ni gör ett jättebra jobb! Önskar att alla vore som er.

Jag drar också mitt strå till stacken.

Har bl.a tvingat mina föräldrar, kompisar och pojkvän att börja handla ekologiskt, gett

en hittekatt en kärleksfull fristad hemma hos mig samt att jag är vegetarian sen flera år tillbaka.

Ett av mina stora mål är att förbjuda exotiska djur på cirkus. Jag skulle helst vilja få bort alla djur men tror tyvärr inte att det kommer att gå”

Linda

”Mitt stöd har ni INTE! Sluta upp med att ta andras djur! Ni kan inte ta all världens djur och tro att de får det bättre för det. Släpper ni ut hönorna i skogen kommer Mickel Räv och tar dom, inte så kul att dö på det viset. Då är det bättre att de dör fort och smärtfritt! Väx Upp!”

Majsan

”Hej Majsan!

Jag var med i aktionen, och jag kan intyga dig om att hönorna och kaninerna inte har släppts ut i skogen. De har tagits om hand av omsorgsfulla människor. Hönorna har det mycket bättre nu jämfört med i burarna. Jag håller med dig om att man inte ska släppa ut honor i skogen. Om du inte tror mig kan du själv se bilderna på vår hemsida.

Hur hittade du vår hemsida förresten?”

Johan

Släpp ut hönorna!

Debattartikel publicerad
i Stockholms Fria Tidning

De s.k. modifierade hönsburar som nu håller på att införas, är ett stort svek mot djurvännerna och hönorna. Hönorna har fortfarande inte möjlighet att bete sig naturligt. Här berättar fyra medlemmar i djurrättsgruppen *Olydiga Djur* om varför de såg sig tvungna till att ta till civil olydnad för att göra något åt burhållningen av hönor.

Strax innan påsk fick hönorna en skenbar present av jordbruksverket. Mitt under den mer eller mindre årliga hönsdebatten, meddelade jordbruksverket att de nu skulle gå ut hårdare mot buräggsproducenterna. De buräggsproducenter som inte ställde om till mer djurvänliga system skulle beläggas med vite. Nu, 14 år efter Astrid Lindgren-lagens införande, skulle det äntligen vara slut med daltandet.

Men hur stor förändring innebär det här egentligen för hönorna? 1988, när den nya djurskyddslagen antogs, hette det att hönorna skulle ut ur burarna. Det skulle inte vara lagligt att hålla hönor i bur

längre. Efter en övergångsperiod på 10 år skulle alla burar vara borta.

1997 hade fortfarande inget hänt. Hönsägarna vägrade fortfarande att ställa om. Så vad gjorde då regeringen och jordbruksverket? Gick de hårdare åt äggproducenterna? Nej. Istället revs beslutet från 1988 upp. Istället för att förbjuda burhållning av hönor, skulle det bli tillåtet att hålla hönor i bur, bara burarna innehåller sittpinne, rede och sandbad. Och möjlighet till dispens infördes, för att inte oroa äggproducenterna för mycket. De dispenser som nu alltså håller på att löpa ut.

Att riksdagen gick med på denna lagändring var anmärk-

ningsvärt. Anmärkningsvärt med tanke på att det redan då fanns mycket forskning som visade att det är omöjligt att förena någon som helst burhållning av hönor med paragrafen i djurskyddslagen om att djuren ska få "bete sig naturligt". Några exempel:

- På ett för litet utrymme har hönor svårt att upprätthålla den rangordning som är viktig för deras välmående. I de vanligaste svenska modifierade burarna är ytan så liten som ett A4-ark per höna.

- Hönorna har överhuvudtaget ingen möjlighet att röra sig fritt och flaxa med vingarna.

- De har ingen möjlighet att sprätta och söka efter föda.

- När hönorna ska värpa vill de göra det på en undanskymd plats. Det går inte i burarna.

I Schweiz forskades det kring modifierade burar redan på 80-talet, och alla modifierade burar som togs fram underkändes av djurskyddsskäl ovan. Sedan 1992 finns det heller inte en enda höna i bur i Schweiz. Även den erkände holländske hönsforskaren Harry Blokhuis forskargrupp konstaterade 1984 att en djurvänlig burhållning av hönor är omöjlig. En uppfattning som Blokhuis även framfört inför svenska etologer och hönsforskare, vid ett hönsseminarium i Skara för ett

par år sedan.

Detta tycker man borde vara tillräckligt för att ge upp tankarna om en burhållning av hönor som är förenlig med djurskyddslagen. Men trots detta så har under de senaste åren omfattande forskning kring modifierade burar ägt rum i Sverige. Forskning som fortfarande pågår.

Vi djurvänner har tröttnat på alla fina politikerord som inte efterföljs av handling. Därför bestämde vi oss för att göra något själva. I söndags markerade vi vår ovilja mot denna forskning genom att, öppet och ickevåldsligt, frita 12 hönor från de modifierade burarna. Vi tog oss in på SLU:s forskningsstation vid Funbo-Lövsta utanför Uppsala, och förde 12 hönor till småskaliga gårdar där de kommer att få leva riktiga hönsliv med möjlighet att gå ut. Vi gjorde aktionen för att ge några hönor möjlighet till ett bättre liv, samtidigt som vi ville visa hur alla hönor har rätt att leva.

Varför ansåg vi oss ha rätt att göra detta? De modifierade burarna - som alltså innehåller sittpinne, rede och sandbad - har många brister, förutom de grundläggande brister som nämnts ovan. Exempelvis så används sandbadet nästan inte alls. Varför? Detta eftersom

honor är sociala djur som vill göra saker samtidigt. Men sandbadet rymmer bara en höna åt gången.

Varken värpredena eller sittpinnarna används heller i särskilt stor utsträckning. Sittpinnarna är för korta för att alla honor ska rymmas samtidigt. Nätgolvet i burarna sluttar, vilket orsakar defekter på fötter och klor. Hönorna är fortfarande så understimulerade att de hackar på varandra och plockar varandras fjädrar.

När jordbruksverket i slutet av 2000 skulle godkänna den s.k. "trivselburen" för honor, underkände en majoritet av remissinstanserna burens (bl.a.

experter på veterinärmedicin och djurs beteende). Trots detta godkände jordbruksverket burens, vilket bland annat ledde till att de JO-anmälades av Förbundet Djurens Rätt. Men burens är fortfarande godkänd, och blir allt vanligare. Trots att den egentligen alltså är olaglig, både enligt 1988 och 1997 års djurskyddslagar.

I dag sitter ca 500 000 honor inspärrade i modifierade burar, medan 3 miljoner honor sitter kvar i de gamla burarna. Ungefär 2 miljoner honor är "frigående", vilket är bättre än att sitta i bur, men ändå inte tillräckligt bra eftersom behandlingen av dem fortfarande är industriell, och de fort-

farande transporteras under stressiga förhållanden till slakt. Endast 3 procent av hönorna - att jämföra med 17 procent i Storbritannien - kommer från KRAV-gårdar, där de har möjlighet att gå ut.

Mycket finns alltså kvar att göra när det gäller hönornas situation i Sverige. Det är upp till oss konsumenter att vägra att köpa produkter som innebär lidande för djuren. Men det är också viktigt att riksdagen river upp beslutet från 1997 om att tillåta några som helst former av hönsburar. Ett sådant beslut fattades så sent som för några månader sedan i Tyskland.

Här i Sverige vill politikerna och myndigheterna gärna gesken av att vara hårda mot buräggsproducenterna. Inte minst när det är val snart. Men för hönorna är skillnaden inte

stor. I själva verket är den omställning till modifierade burar, som nu pågår, ett stort svek mot Astrid Lindgren, alla djurvänner, och inte minst hönorna. Detta samtidigt som vi, som till skillnad från politikerna har förverkligat innehållet i djurskyddslagen för tolv honor, nu är misstänkta för "stöld" och riskerar fängelse.

Johan Jaatinen
Mirdza Actins
Jasmine Waara
Daniel Hedqvist

*medlemmar i
djurrättsgruppen Olydiga
Djur*

*(Källor: Förbundet Djurens
Rätt, Sveriges
Djurskyddsföreningars
riksförbund)*

Bilder på fritagna hönor. Dessa är dock inte från Olydiga Djurs fritagning, utan från en annan som skedde strax innan, av gruppen Glad Påsk för Hönorna. Kvalitén på hemmen är dock ungefär likvärdiga.

Efterord

När detta häfte sätts ihop, i början av september 2002, pågår fortfarande polisens förundersökningar mot de båda aktionerna. I båda fallen är vi misstänkta för stöld, eventuellt även olaga intrång. Eftersom det har skett mycket djurrättsaktioner i Uppsalatrakten det senaste året så försöker polisen sannolikt även utreda kopplingar mellan oss och andra, hemliga djurrättsgrupper - exempelvis så har de tagit fingeravtryck på en av oss.

En mer anmärkningsvärd sak är att SLU enligt polisen har krävt oss fyra hönsfritagare på 300 000 kr i skadestånd. De hävdar att vi har ödelagt ett helt forskningsprojekt genom fritagningen av tolv hönor. Hur detta kan vara möjligt när det fanns 3200 hönor i byggnaden

(enligt polisen) kan man fråga sig. Vi tror inte att skadeståndskravet kommer att hålla i rättegången, men även om det skulle gå igenom så har vi bestämt oss för att inte betala ett öre till SLU. Hellre ha kronofogden efter sig än att finansiera ytterligare meningslös och oacceptabel forskning som bara går buräggsindustrins ärenden.

När rättegångarna kommer att äga rum är ännu inte bestämt, men när det blir av så kommer vi att fortsätta det politiska arbetet, genom att dra folk till rättegången och försöka vända den juridiska processen mot oss till en moralisk och politisk process mot djurindustrin.

Johan Jaatinen

Jag vet att jag alltid kommer att återvända

*Jag vet att jag alltid kommer att återvända
till djurfabrikerna
för att befria djur*

*På motorvägen ligger överkörda djur
oskyldiga djur
så mycket död, så mycket lidande
och jag undrar: spelar det någon roll?
21 kaniner fria,
200 000 kvar på farmerna
är det inte bara en droppe i havet?*

*Jag vet inte,
jag vet bara,
att för de 21 kaninerna spelar det roll*

*Jag vet bara,
att jag alltid kommer att återvända
till djurfabrikerna
för att känna stanken,
 ångesten,
 sorgen,
 ilskan
 - och hoppet*

Johan Jaatinen

Om du vill hålla dig uppdaterad om vad som händer, gå in på Olydiga Djurs respektive Räddnings-tjänstens hemsidor (www.olydiga-djur.now.nu och www.raddningstjansten.org) eller gå med på Räddningstjänstens mailinglista, genom att skicka ett tomt mail till raddningstjansten-subscribe@yahoo.com

Olydiga Djur är en del av djurrätts-sammanslutningen Räddnings-tjänsten. Allt Räddningstjänstens arbete sker ideellt. Vi är tack-samma för alla bidrag!

Pg: 11 33 480-2.

Godhemsgatan 23
414 68 Göteborg
0705-18 84 71

info@raddningstjansten.org
www.raddningstjansten.org